

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024–2030 annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Viite: HE 138/2025 vp

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI:n lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024–2030 annetun lain 2 §:n muuttamiseksi

Unifi kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024–2030 annetun lain 2 §:n muuttamiseksi.

Unifi pitää valitettavat talouden näkymät huomioiden tarkoituksenmukaisena lisätä lakiin vuoden 2026 lisäksi tarkistuspisteeksi myös vuosi 2030. Ehdotetun muutoksen myötä odotettua heikomman BKT-kehityksen mukaiset T&K-rahoituksen vuosittaiset korotukset olisivat n. 240 miljoonaa euroa vuodesta 2026 lähtien 280 miljoonan euron sijaan. Ennakoitavuuden näkökulmasta on tärkeää, että T&K-rahoituksen kasvuun tuleva vähennys kohdistetaan jakamatta olevaan T&K-panokseen hallituksen 2026 talousarvioesityksen neuvotteluiden linjauksen mukaisesti.

Unifi painottaa, että valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen tavoitteessa ja rahoituksen tavoiteuralla pysyminen on erittäin tärkeää (1,2 prosenttia suhteessa bkt-arvoon vuonna 2030). T&K-toiminta on keskeisessä roolissa talouden uudistumisessa ja pohja pitkäjänteiselle kasvulle. Julkisen talouden tilanne on vaikea, mutta tutkimukseen ja koulutukseen investoimalla suunta on mahdollista kääntää.

Unifin näkemyksen mukaan T&K-lisärahoitusta tulisi jatkossa kohdentaa entistä enemmän uutta luovaan tutkimukseen, josta tuottavuutta kasvattavia ideoita syntyy. Tätä tutkimusta tehdään erityisesti yliopistoissa.

Suomen yrityksissä T&K-toiminta painottuu kansainvälisesti vertaillen erityisesti kehittämistyöhön. Jo tehdyt T&K-lisärahoituspäätökset ovat painottuneet yrityksille Business Finlandin kautta. Riskinä on soveltavan tutkimuksen ja kehittämistyön rahoituksen ylikorostuminen ja ali-investointi pitkäjänteiseen uutta luovaan tutkimukseen. Tämä johtaa innovaatiotutkimusten mukaan tuottavuuden kasvun hidastumiseen.

Panostus yliopistojen tutkimukseen on tärkeää siksikin, että Suomi tarvitsee parhaat ihmiset TKI-rahoituspanosten hyödyntämiseen. Yliopistojen opetus perustuu viimeisimpään tutkimukseen ja tutkimuspanosten vaikutus näkyy yhteiskunnassamme myös uutta luovina osajina.

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto Unifi ry, Finlands universitetsrektorers råd Unifi rf

Ilkka Niemelä
puheenjohtaja

Heikki Holopainen
toiminnanjohtaja